



JAARVERSLAG 2018



Jaarverslag 2018

2018 bracht voor Theater Kwast twee volwaardige producties en enkele *Mond op Mond* hernemingen op verzoek.



Gijsbreght van Aemstel

In oktober 2017 werd Theater Kwast op verzoek van het Amsterdamse hotel The Dylan benaderd door Huiskamertheater of er op 3 januari 2018 door Kwast een *Gijsbreght van Aemstel* gerealiseerd kon worden in het hotel. The Dylan staat op de Keizersgracht op de exacte locatie waar ooit de 17^e-eeuwse schouwburg stond en waar op 3 januari 1638 Vondels beroemdste tragedie in première ging. Ondanks de korte voorbereidingstijd en het beperkte budget heeft Kwast de uitdaging aangenomen en ingezet op een ambitieuze authentieke encenering. In het hotel zijn nog resten van de schouwburg uit de Gouden Eeuw aanwezig, zoals de toegangspoort aan de Keizersgracht en een beschilderde deur die de allesverwoestende brand eind 18^e-eeuw overleefd heeft. Deze tastbare overblijfselen vormden de rode draad voor de routing door het gebouw. Het publiek zou zich uiteindelijk in de voorstelling vijf keer verplaatsen om de laatste 30 minuten gezeten de ontknoping van deze tragedie te zien. Om de kosten beheersbaar te houden werd gekozen voor een kleine cast bestaande uit Bert Apeldoorn, Florus van Rooijen en Jorick Jochims. Multi-instrumentalist Luciën Greefkes verzorgde de muzikale omlijsting en de begeleiding van de gezongen reien op de originele 17^e-eeuwse melodie en Imre Besanger praatte in zijn rol van bode de scènes aan elkaar, naast de traditionele bode-monoloog in het vierde bedrijf. Omdat er beperkingen waren in cast en er een streeftijd was van 60 minuten maximale speelduur, heeft Imre Besanger in zijn bewerking en regie de totale tekst van 16## versregels van Vondel teruggebracht tot 500 versregels. Hiaten in het verhaal werden door hem in zijn bodeteksten in modern Nederlands overbrugd. Om deze lengte te bereiken zijn

twee ingrepen leidend geweest. De vijand in het toneelstuk in de vorm van de Haarlemmer en de Kennemers werd een onzichtbare vijand. Scènes met personages als Diederik van Haerlem werden niet gespeeld. Daarnaast is er gekeken welke scènes iconisch waren voor de 17^e-eeuwse opvoering van 'de Gijsbreght' en zijn aan elkaar verbonden. De schetsen die Rembrandt van de eerste opvoeringen van deze tragedie maakten, vormden het uitgangspunt voor de kostumering. Kostuummakers Peter Felius en Hans Schuijte hebben met grotendeels originele stoffen een unieke kijk op de oer-première in 1638 weten te realiseren. De insteek om slechts kostuumonderdelen na te maken en zo ieder karakter een eigenheid te geven, werd door hen bij het kostuum van Badeloch losgelaten, wat resulteerde in een volledig gereconstrueerd 17^e-eeuwse theaterkostuum zoals dat in 1638 door mannelijke acteurs in vrouwenrollen gedragen werd.

Het initiatief om de 'Gijsbreght-traditie' op de geboortegrond van het stuk nieuw leven in te blazen mocht rekenen op veel aandacht van publiek en pers. Zowel in lokale media zoals het Parool, als in de landelijke media zoals De Telegraaf, het Radio1 journaal en het VPRO-geschiedenisprogramma OVT op NPO radio 1 werd verslag gedaan. Al snel was 3 januari uitverkocht en werd besloten op 7 januari een tweede voorstelling te spelen, die ook volledig uitverkocht raakte. Al voor 7 januari werd door Theater Kwast, Hotel The Dylan en Huiskamertheater de intentie uitgesproken om deze Nieuwjaarstraditie en oudste theatertraditie ter wereld ook in de eerste week van januari 2019 voort te zetten. De samenwerking met The Dylan als financierende en faciliterende partij en Huiskamertheater als organiserende partij verliep uitermate soepel.



Lucelle

Na 'de Gijsbreght' werden de pijlen gericht op de tragikomedie *Lucelle* (1618) van G.A. Bredero. Al in 2017 werd Kwast benaderd door het comité voor de herdenking van de 400^{ste} sterfdag van Bredero op 23 augustus 2018. Het verzoek van Stichting Bredero 2018 was of

ook Kwast op theateraal vlak zou willen bijdragen aan de programmering/invulling van dit herdenkingsjaar. Al op voorhand stond vast dat Kwast hierbij niet zou kiezen voor het bekende komische repertoire van de Amsterdamse dichter, maar dat Kwast zich zou richten op één van zijn veel minder bekende tragische stukken. De keuze voor *Lucelle* werd ingegeven door de opvallende overeenkomsten die het stuk vertoont met Shakespeare's *Romeo & Juliet*. In april lanceerde Kwast het campagnebeeld bij de start van de crowdfunding op VoordeKunst.nl. Alhoewel de crowdfunding succesvol was en het draagvlak bij achterban en publiek toonde, lieten fondsen het afweten. Alle subsidieaanvragen werden op onduidelijke gronden afgewezen. Toch werd besloten de productie door te zetten omdat er voldoende financiële basis werd gezien door de crowdfunding en de te verwachten recettes, naast de reserves. Een vijfkoppige cast bestaande uit Bert Apeldoorn, Jorick Jochims, Marius Bruijn en Merel Hutten tekende voor de uitvoering onder regie van Besanger. Voor de kostuums ontwierp en maakte theatervormgeefster Ella Siekman een achttal 17-eeuwse kragen van moderne en opvallende materialen, waardoor een ogenschijnlijk 17^e-eeuws toneelbeeld een heel moderne invulling kreeg. Merel Hutten was verantwoordelijk voor de muzikale invulling. Mede dankzij het geheel belangeloos uitlenen van een gitaarluit door Lucas Florent en een cuica (Braziliaanse rommelpot) door Bram de Visser kreeg het stuk een diverse en verrassende muzikale ondersteuning. Begin juni werd na enkele lezingen

gekozen voor een korte, intensieve repetitieperiode in eind augustus en begin september. Uiteindelijk ging *Lucelle* op 14 september 2018 in de openlucht in première op de beeldschone jongensbinnenplaats van het Amsterdam Museum. Al op 13 september was op dezelfde plek een try-out gespeeld, waarvan een vier sterren recensie verscheen in de Theaterkrant:



Nederlands toneel uit de zeventiende eeuw heeft de naam onspeelbaar te zijn. Het wordt dan ook nauwelijks meer op de planken gebracht. Dat is zonde, want er zijn voldoende manieren waarop het ook voor een hedendaags publiek kan werken. De heropvoering van de tragikomedie 'Lucelle' van G.A. Bredero door Theater Kwast vormt hiervan het levende bewijs. (Theaterkrant 13-09-2018)

Na het Amsterdam Museum werd *Lucelle* nog gespeeld in de ridderzalen van het Muiderslot en het Gelderse kasteel Doorwerth, en twee avonden voor een uitverkochte schutterijzaal in het Westfries Museum in Hoorn.



Mond op Mond met Bredero in de Balie

Op verzoek van het herdenkingscomité Bredero 2018, nam Kwast op zondag 14 oktober 2018 deel aan de Bredero-programmering in het Amsterdamse debatcentrum De Balie. In de salon speelde Kwast een Mond op Mond herneming van Bredero's tragikomedie *Stommen Ridder*, die eerder in januari 2016 door Kwast werd gespeeld. De vergoeding van deze voorstelling was op recettebasis, waarin vooraf overéén was gekomen met de spelers het financiële risico samen te dragen, kortom: er was geen gagegarantie. Marius Bruijn, Bert Apeldoorn, Merel Hutten, Brand Coumou en gastspeler Sabine Waasdorp speelden *Stommen Ridder*, met Luciën Greefkes op harp, piano en percussie.

Mond op Mond: Hester

Ondertussen werd Theater Kwast benaderd door Dr. Yolanda Rodríguez Pérez, Associate Professor of European Literature aan de Universiteit van Amsterdam, om op 1 november 2018 te spelen op het congres *Vrienden en vijanden. Nederlanders en Spanjaarden tijdens de Tachtigjarige oorlog* in het Instituto Cervantes, het Spaans instituut te Utrecht. Op haar verzoek speelde Kwast een verkorte versie van de tragedie *Hester, of de verlossing der Joden* uit 1659 van Johannes Serwouters. De opvoering van 'Hester' werd voorafgegaan door drie korte presentaties van ongeveer 20 minuten. De drie sprekers waren Rena Bood, Sabine Waasdorp en Yolanda Rodríguez Pérez, allen van de UvA en betrokken bij het onderzoeksproject *Mixed feelings. Literary Hispanophilia and Hispanophobia in England and the Netherlands in the Early Modern period and the 19th century*, dat gefinancierd wordt door de NWO. Met de deelname aan deze programmering over Spaans-Nederlandse verhoudingen, sloot Kwast mooi aan bij alle aandacht die er in het najaar van 2018 aan de Nederlandse Opstand werd besteed (tv-programma's, Maand van de Geschiedenis en meerdere tentoonstellingen met een landelijke uitstraling, zoals in het Rijksmuseum).

De voorstelling geschiedde op basis van uitkoop en werd gespeeld met een kleinere cast dan gebruikelijk, namelijk een driekoppige bestaande uit Marius Bruijn, Merel Hutten en Jorick Jochims, naast spelleider Imre Besanger en begeleidend muzikant Luciën Greefkes. Waar er handen te kort kwamen, speelde Imre zelf een aantal rollen naast zijn rol als spreekstalmeester. Dit bleek wonderwel goed te werken en biedt perspectieven voor de toekomst om vaker met een kleinere cast te spelen en zo meer financiële ruimte te maken, zonder artistieke concessies te doen. De opvoering van 'Hester', waarbij optimaal gebruik werd gemaakt van de bijzondere locatie, door ook het wonderschone trappenhuis van deze voormalige kerk in het spel te betrekken, werd door het tweetalige publiek (Spaans/Nederlands) goed ontvangen.

Subsidieaanvragen

In 2018 heeft Kwast een viertal subsidieaanvragen gedaan, die allen op basis van genre en urgentie of prioriteit bij de fondsen werden afgewezen. Onze crowdfunding voor *Lucelle* op VoordeKunst.nl was echter wel succesvol, waaruit blijkt dat er bij de groeiende achterban de behoefte leeft om de ambities van Kwast ook financieel te steunen. Dit bleek nog eens extra uit twee spontane donaties later in het seizoen van samen €250,-. Andere voorstellingen dan *Lucelle* werden op uitkoop of recettebasis gespeeld. *Zie verder financieel jaarverslag.*

Publiciteit

Voorafgaand aan elke voorstelling zijn door Kwast steeds twee persberichten verstuurd. De 'lange termijn persberichten' garanderen de zichtbaarheid van Kwast in culturele agenda's zoals De Uitkrant en de 'korte termijn persberichten' genereren 'free publicity' via met name lokale pers. Door de vele samenwerkingen en voorstellingen met elk een uniek karakter heeft Theater Kwast veel aandacht in lokale en met name landelijke pers gekregen.

2018 opende met de *Gijsbreght van Aemstel* publicitair sterk voor Theater Kwast. Er stonden aankondigingen in De Telegraaf en een interview met artistiek leider Imre Besanger in het Parool. Op 3 januari 2018 deed Jeroen Wielaerts in het journaal op NPO Radio1 verslag van de première met korte interviews met Imre Besanger en Florus van Rooijen vanuit The Dylan. Op zondagochtend 7 januari schoof Imre Besanger aan bij het VPRO-geschiedenisprogramma OVT op NPO Radio1, om te vertellen over de Gijsbreght-productie van Kwast. Begin september verscheen een uitgebreid interview met Imre in het maandelijkse literaire opinieblad Argus, waarin ruim baan was voor de werkwijze van Kwast en de komende productie *Lucelle*. *Lucelle* werd vervolgens aangeprezen in De Telegraaf bij de boekbespreking van de Bredero-biografie van René van Stipriaan, *De Hartenjager*. In de Gooi en Eemlander verscheen voorafgaand aan de *Lucelle*-opvoering in het Muiderslot een paginagroot artikel gewijd aan deze productie. Na de try-out op 13 september 2018 verscheen een vier sterren recensie in de Theaterkrant. Rond de opvoering van *Lucelle* in het Westfries Museum te Hoorn, was er redactionele aandacht in de lokale huis-aan-huisbladen zoals Westfriesland op Zondag.

Daarnaast was Theater Kwast actief op Twitter en Facebook, waar ook de achterban groeide. De liveblogs op Facebook op voorstellingsdagen genereerden extra aandacht en volgers.

Bezoekersaantallen

3 januari – <i>Gijsbreght van Aemstel</i> – The Dylan	101
7 januari – <i>Gijsbreght van Aemstel</i> - The Dylan	97
13 september – Lucelle - Amsterdam Museum	54
14 september – Lucelle - Amsterdam Museum	112
20 september – <i>Lucelle</i> - Muiderslot	69
21 september – <i>Lucelle</i> - Kasteel Doorwerth	39
27 september – <i>Lucelle</i> - Westfries Museum	32
28 september – <i>Lucelle</i> - Westfries Museum	40
14 oktober - <i>Stommen Ridder</i> – De Balie	28
1 november – <i>Hester</i> – Instituto Cervantes	37
Totaal:	609

De waardering voor de voorstellingen van Kwast blijkt hoog uit de vele complimenten van het publiek en het groeiende herhaalbezoek, positieve recensies, de grote aandacht in de pers en de vele serieuze verzoeken en speelopdrachten die Kwast in 2018 bereikten.

Personalia

Halverwege 2018 heeft Marloes Verheijen het zakelijk leiderschap van Barbara Oudejans overgenomen, zodat laatstgenoemde tijdig met zwangerschapsverlof kon.

